

15/A. ISTEN MEGSZABADÍTTA JÓZSEFET: A FÁRAÓ ÁLMAI (1Móz 41–45)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPOZÁS

(Felhasznált irodalom:

Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Bright, John: Izrael története. Budapest, 1968, Egyetemi nyomda.

Jubileumi kommentár/A. Szentírás magyarázata. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1996, Kálvin Kiadó.)

Újabb álm hoz fordulatot József életében. Az uralkodó álmáról azt tartották, hogy az egész nép számára jelentőséggel bír. A fáraó álmát azonban az álmfejtői nem tudják megfejteni. Ki lehetett ez a fáraó? Ahogy a későbbiekben sem nevezi meg a Biblia Mózes fáraóját, itt sem tudunk biztosat. A József-történet elemei arra utalnak, hogy az események háttérül a hikszosz-kor szolgálhatott. Az Kr. e. 1700–1570 évek alatt idegen nép uralkodott Egyiptomban. Jól magyarázza ez a tény azt, hogy József- idegen lévén- hogyan juthatott ilyen magas posztra, illetve hogy a családja idegenként letelepedhetett.

A fáraó tehát nyugtalan. Nincs, aki megfejtené az álmát. Ekkor jut a főpohárnok eszébe József. Így két év után a fáraó és élete nagy próbája előtt áll. Meg tudja-e fejteni az álmot? József nem magában bíz, hanem Istenben, Aki az álmot küldi, és a megfejtést is megadhatja.

A hét kövér tehén és a hét kalász a földműveléshez köthető álmokképek. Mindkettő pedig a Nílushoz (a tehének a Nílusból jönnek ki), amelynek évenkénti áradása biztosította a bő termést.

József nemcsak megfejti az álmot, amelyet Isten a fáraó javára küld, hanem megoldást is kínál az álm által felvázolt jövőbeli nehézségek leküzdésére. A fáraó különleges külsőségek között iktatta be Józsefet az új tisztségébe (finom ruha, aranylánc, pecsétgyűrű). József a nagy feladatban is helyt áll. Gondosan szervezi meg a bő esztendő alatti gabonagyűjtést. Nem kizárt, hogy a termést raktárvárosokba gyűjtötték, melyeknek létéről nem csak a Bibliai szövegekből tudunk.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A témában két kapcsolópont emelkedik ki. Az egyik a nehéz körülmények között élés. Sajnos napjaikban nagyon sok gyermek él nehéz körülmények között. Az ő számukra kimondottan fontos annak a felmutatása, hogy Isten a szűkölködőkkel is ott van. A szegény sorsú gyermekek egy része nemcsak ételben és italban vagy ruházatban szenved hiányt, hanem sokszor (éppen a ruházatuk miatt) kizárótnak, el nem fogadottnak érzi magát. Felszabadító érzés a számukra annak a felismerése, hogy Isten őket is szereti és elfogadja.

A gyermekekben azonban óhatatlanul felmerülhet az, hogy miért engedi Isten a szegénységet, és miért ad másoknak sokat, míg nekik semmijük nincs. Az ilyen beszélgetések során figyeljünk arra, hogy elmondhassák az érzéseiket és a félelmeiket, hiszen Isten előtt az őszinte gondolatok is megfogalmazhatóak.

A jobb családból származó gyermekeknél pedig rámutathatunk arra, hogy nekik lehetőségünk van segíteni másoknak. Közös ötleteket és példákat kereshetünk arra, hogyan és milyen módon lehet a szegény gyermekeken segíteni. Ide jól használható pl. a MRE Nyilas Misi akciója, vagy akár a nagyon hasonló cipősdoboz-akció is.

A gyerekek a történetek során könnyen azonosulnak az elnyomott Józseffel, akit azonban mégis vezetett Isten.

A másik fontos kapcsolópont József fejlődéstörténete lehet. József számára hosszú ideig tart, míg megtanul valóban Isten szerint viselkedni. Az álmai első elmesélésekor inkább elkényeztetett gyermeknek tűnik. A gyermekekkel akár egy órát arra is lehet szánni, hogy végigvesszük József életében a változásokat, és megnézzük, hogy milyen változások történtek az egész viselkedésében és jellemében. Bár talán nehéznek tűnik, de másodikos csoporttal, a belső tulajdonságok alapján beszélve, feldolgozható a téma. Jó átvezetés lehet ez ahhoz, hogyan tanulhatunk a saját kudarcainkból és nehéz helyzeteinkből. Akár példákat is kereshetnek a tanulók a saját életükben az ilyen „tanulási folyamatokra”.

Ha korábban nem volt szó róla, akkor az álmok kérdéséről itt is beszélhetünk.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Tudja segítséggel elmondani a fáraó álmait a tankönyvi szöveg alapján. • Tudja segítséggel elmondani József szabadulásának és főberré válásának a történetét a tankönyvi kép és szöveg alapján. • Tudja értelmezni a lecke Igéjét segítséggel: Mózes 5. könyve 24,19. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Tudja elmondani a fáraó álmait a tankönyvi szöveg alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja röviden összefüggően elmondani József szabadulásának és főberré válásának a történetét a tankönyvi kép és szöveg alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni a lecke Igéjét, saját szavaival magyarázni: Mózes 5. könyve 24,19.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT A TÖRZSANYAG ÓRÁRA

Fő hangsúly: Isten velünk van az életünk eseményeiben és vezet bennünket.

Értelmi cél: József történetén keresztül rámutatás arra, hogy az életünk eseményeiben Isten ott van velünk és vezet bennünket. (Mintha fogná a kezünket).

Érzelmi cél: Remény, bizalom érzelmi háttére.

Pragmatikus cél: Keressen a tanuló saját életében olyan helyzeteket, amelyekből ő tanul valamit!

Óra fő része	Javaslatok	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás,	Játék: Pecsétgyűrű <ul style="list-style-type: none"> • A játék leírása: Egy gyűrűt elindítunk a körben. 	Közös játék

<p>előzetes ismeretek aktiválása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A mellettünk álló kezére húzzuk, majd kiemeljük a legjobb tulajdonságát, amely hiányozna, ha nem lenne közösségünk tagja. • A gyűrű körbejár. <p>Megjegyzés: Lehet a gyűrűt láncsal vagy kendővel is helyettesíteni.</p>	
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Egyiptomi falfestményeken keresztül megmutathatjuk, hogy milyen volt a hétköznapi élet Egyiptomban. (fáraókép, öntözés, Nílus, stb.)</p> <p>Tankönyvi szöveg feldolgozási javaslat:</p> <p>Történetmondás vázlata</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fáraó különös álmait nem tudja senki megfejteni. • A főpohárnoknak eszébe jut az álomfejtő József. • József a fáraó elé kerül. • József megmagyarázza a fáraó álmát. • A fáraó tanácsalansága, József tanácsa. • A fáraó főemberévé teszi Józsefet. • József felkészíti az országot a hét szűk esztendőre. <p>Tudod-e? ARANYMONDÁS: A szöveg értelmezése, memorizálása</p> <p>Kapcsolódó feladatok: 1. és 3. feladat</p> <p>Játék: A hét kövér és sovány tehén A játék leírása: A csapatban 7 tagnak bekötjük a szemét, a többi csapattag lesz az irányító, a legideálisabb az, ha mindenkinek van egy párja. Összegyűrünk hét nagy újságpapírt, bekötjük a játékosok szemét, véletlenszerűen szétszórjuk őket a pályán, majd az egyik tehén övére felkötünk egy reklámszatyrot is úgy, hogy lehessen bele pakolni. Jelre a bekötött szemű sovány tehének elindulnak, meg kell találniuk és a közös bendőjükbe, a szatyorba helyezniük a kövér teheneket, végül a zsákmányt visszavinni a csapathoz.</p>	<p>Képek</p> <p>beszélgetés, csoportmunka</p> <p>Tankönyv egyéni néma olvasás, Megfigyelési szempont: ismeretlen szavak, fogalmak értelmezése esetleges magyarázata: Nílus, kalász.</p> <p>A feladatoknak ellenőrző szerepe van.</p> <p>Megjegyzés: Hogy mit milyen sorrendben csinálnak, az az ő dolguk, akkor áll meg az időmérés, amikor az összes tehén a szatyorban, a szatyor pedig a csapat kiindulási helyén van. A pályán csak a bekötött szemű sovány tehének lehetnek, a csapat többi része a starthelyről segíthet nekik szavakkal. Az a nyertes csapat, amelyik a leggyorsabban</p>

		végez a kövér tehenekkel.
Énekjavaslat	Kegyelmes Isten	Énekgyűjtemény 2. éneke
Házi feladat	2. feladat	TKEI és TKGY

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKEI 82-83. o. és TKGY 78-79. o.

A képen látható:

A történet kétoldalas, de a képek különbözőek. A TKEI 82. oldalán és a TKGY 78. oldalán a bő termés éveinek egy pillanatát látjuk: József, mint főember irányítja a begyűjtést. Folyik az aratás. Zsákokban a bő termés. Pontosan jegyezteti József a termés mennyiségét is.

A másik oldalon látjuk a hét szűk esztendő egy jelenetét: sorban állnak az emberek élelemért, József osztja ki a termést. Pontos kimutatás is készül, a sátor alatt lévő szolga jegyzi, hogy ki mennyi élelmet visz magával. Látszanak a nagy raktárak is, amit a bőség idején építtetett a fáraó József tanácsára. Feltételezhető, hogy József családja áll a sorban állók között.

A két kép ellentétes feszültségét növeli a háttérben látható állatok állapota is. A bőség éveiben kövérek, míg a szárazság idején soványak.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

- Hogyan segített Isten Józsefen?
- Mit álmódott a fáraó?
- Hogyan fejtette meg az álmokat József?
- Mit ábrázol az 82. oldalon lévő kép? Mesélj róla!
- Mit ábrázol az 83. oldalon lévő kép? Mondd el!
- Hasonlítsd össze a két képet! Milyen különbségeket veszel észre?
- Figyeld meg az épületeket! Hasonlítsd össze őket!
- Figyeld meg a földeket, az állatokat! Mit veszel észre?
- Figyeld meg, hogyan aratják a gabonát, amikor jó a termés? Ma hogyan szoktak aratni?
- Miért jegyzik fel a termés mennyiségét?
- Ha elköltesz valamennyit a zsebpénzedből, fel szoktad jegyezni? Miért?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz:

Aranymondás: „... megáldja majd Istened, az Úr, kezéd minden munkáját.”

- Mondj példát a te kezéd munkájára! Ma milyen munkát végeztél a kezeddal?
- Mit jelent az áldás?
- Isten megáldja a te munkádat is. Mondj erre példát!

2. Kézműveskedés: A fáraó álma-hét bő és hét szűk esztendő

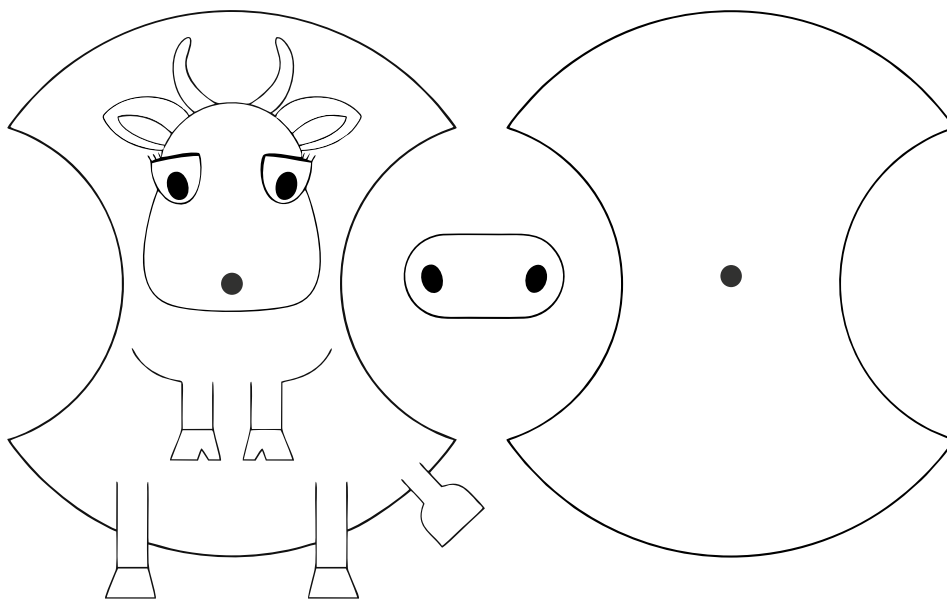
Az alábbi kép alapján készíthetnek a gyerekek egy mozgatható tehénfigurát. Szükséges eszközök: fehér műszaki rajzlap, 1 db miltonkapocs, barna papír (elhagyható, helyette filccel rajzolhatnak foltokat a gyerekek).

Elkészítés menete:

1. Színezd ki a sablont tetszés szerint. 2. Vágd ki a sablont. 3. A tehén orrán és a testén látsz egy-egy fekete kört. Ott rögzítsd miltonkapoccsal egymáshoz a test két részét. 4. Ragaszd a miltonkapocsra a tehén orrát.

Sablon: Tetszés szerint nagyítható.

3. Imádságra nevelés: Öt kérdés

<p>a) Előkészület Az imádságot a hittanosok egy papírból kivágott kézformára írják rá. (Az aranymondásban is szerepel a kéz fogalma). Ha van elegendő idő, akkor a gyerekek körbe rajzolják a kezüket egy A/5-ös lapra vagy a füzetbe. Ha kevés az idő, akkor a hittanoktató óra előtt készítheti el a kivágott kézformákat.</p> <p>b) Imádság szövegének megírása Az aranymondásban arról van szó, hogy Isten megáldotta József kezének munkáját. Feladatutasítás: Írj az 5 ujra 1-1 dolgot, amihez Isten segítségét, áldását kéred.</p> <p>c) Imádkozás Feladatutasítás: Imádkozzatok magatokban a kézre felírt dolgokért!</p>	műfaj	kérés
	megfogalmazás	hittanosok
	imádkozás	hittanosok magukban
	csoport felosztása	nincs
	kapcsolódás	aranymondás
	hely	óra vége
	fejlesztési terület	imádság szövegének megfogalmazása
	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • imádságot írnak • magukban imádkoznak
	hittanoktató	kíséri az imádkozást
	eszközök	kivágott kézformák vagy A/5-os lapok/hittanos

4. A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 25. zsolt. 6-7. verse: Aki az Úr Istent féli

Református Énekeskönyv: 42. zsolt. 1. 3. verse: Mint a szép híves patakra

Református Énekeskönyv: 136. zsolt. 1. 23-26. verse: Dicsérjétek az Urat

Református Énekeskönyv: 167. dics. 1. verse: Jöjj, mondjunk hálaszót

Református Énekeskönyv: 254. dics. 3-5. verse: Én mikoron Istenhez

Református Énekeskönyv: 501. dics. 1-2. verse: Adjunk hálát az Úrnak